

COMISIA
EUROPEANĂ

ÎNALTUL REPREZENTANT AL
UNIUNII PENTRU AFACERI
EXTERNE ȘI POLITICA
DE SECURITATE

Bruxelles, 10.3.2023
JOIN(2023) 8 final

COMUNICARE COMUNĂ CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN ȘI CONSILIU

**privind actualizarea Strategiei Uniunii Europene în materie de securitate maritimă și a
planului de acțiune al acesteia
„O strategie îmbunătățită a UE în materie de securitate maritimă pentru amenințări
maritime aflate în continuă evoluție”**

I. INTRODUCERE

Securitatea maritimă este vitală pentru Uniunea Europeană (UE) și pentru statele sale membre. Împreună, statele membre ale UE constituie cea mai mare zonă economică exclusivă combinată din lume. Economia UE depinde în mare măsură de siguranța și securitatea oceanelor: peste 80 % din comerțul mondial este maritim, aproximativ două treimi din aprovizionarea mondială cu petrol și gaze naturale sunt extrase din mare sau transportate pe mare¹, iar până la 99 % din fluxurile globale de date sunt transmise prin cabluri submarine². Pentru a asigura o guvernare eficientă a oceanelor, pentru a proteja oceanele și fundul mărilor și pentru a debloca întregul potențial al economiei albastre durabile³, domeniul maritim mondial trebuie să fie sigur.

Începând din 2014, Strategia Uniunii Europene în materie de securitate maritimă (SUESM) și planul de acțiune aferent⁴ oferă cadrul pentru abordarea provocărilor în materie de securitate pe mare. Strategia a stimulat o cooperare mai strânsă între autoritățile civile și militare, în special prin schimbul de informații. Aceasta a contribuit la promovarea guvernării pe mare bazate pe norme și a dat un impuls cooperării internaționale. Strategia a consolidat autonomia și capacitatea UE de a răspunde amenințărilor la adresa securității maritime⁵.

UE joacă un rol din ce în ce mai important ca furnizor de securitate maritimă mondială, desfășurându-și propriile operații navale, de exemplu Atalanta⁶ și Irini⁷, punând în aplicare conceptul prezențelor maritime coordonate (CMP)⁸, promovând cunoașterea situației maritime și cooperând cu o gamă largă de parteneri externi. În plus, sistemele operaționale Copernicus de supraveghere maritimă și a frontierelor, implementate de Agenția Europeană pentru Siguranță Maritimă (EMSA) și de Agenția Europeană pentru Poliția de Frontieră și Garda de Coastă (Frontex), oferă observații spațiale, completând serviciile de navigație ale sateliților Galileo.

Mediul strategic general se confruntă cu schimbări majore. Remodelat de criza climatică și de degradarea mediului și agravat de agresiunea militară ilegală și nejustificată a Rusiei împotriva Ucrainei, acesta necesită mai multe acțiuni din partea UE în calitate de furnizor internațional de securitate.

În conformitate cu Busola strategică a UE pentru securitate și apărare⁹, prezenta actualizare a SUESM și a planului de acțiune al acesteia urmărește să răspundă noilor provocări. Aceasta reprezintă o oportunitate de a promova soluții sustenabile la problemele de securitate maritimă. De asemenea, este o oportunitate de a consolida în continuare rolul UE la nivel internațional și de a asigura în continuare accesul UE la un domeniu maritim din ce în ce mai contestat.

SUESM actualizată reprezintă un cadru în care UE poate lua măsuri suplimentare pentru a-și proteja interesele pe mare și pentru a-și proteja cetățenii, valorile și economia. Scopul este de a

¹ JOIN(2022) 28 final.

² [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/IDAN/2022/702557/EXPO_IDA\(2022\)702557_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/IDAN/2022/702557/EXPO_IDA(2022)702557_EN.pdf).

³ COM(2021) 240 final.

⁴ Documentul Consiliului 11205/14 și Concluziile Consiliului 10494/18.

⁵ Concluziile Consiliului 9946/21.

⁶ <https://eunavfor.eu/>.

⁷ <https://www.operationirini.eu/>.

⁸ Concluziile Consiliului 06256/22 și 06255/22.

⁹ Documentul Consiliului 7371/22.

promova pacea și securitatea internațională, respectând în același timp principiul sustenabilității și protejând biodiversitatea. UE și statele membre ale acesteia vor pune în aplicare strategia actualizată, în conformitate cu competențele lor respective.

II. AMENINȚĂRI ÎN CONTINUĂ EVOLUȚIE ȘI DIN CE ÎN CE MAI MARI LA ADRESA SECURITĂȚII MARITIME

De la adoptarea Strategiei Uniunii Europene în materie de securitate maritimă, în 2014, au avut loc numeroase schimbări în contextul geopolitic mondial, ceea ce necesită acțiuni noi și consolidate. Analiza amenințărilor la nivelul UE demonstrează că UE se confruntă cu o creștere a amenințărilor și a provocărilor, inclusiv în domeniul maritim¹⁰. Concurența strategică pentru putere și resurse este în creștere. Amenințările devin din ce în ce mai complexe și au loc pe mai multe niveluri, unele țări încercând să redefinească principiile de bază ale ordinii multilaterale, inclusiv prin încălcarea suveranității naționale și a frontierelor. Agresiunea militară a Rusiei împotriva Ucrainei a readus războiul în Europa și a creat noi pericole, precum și efecte colaterale negative asupra securității maritime și a economiei europene, afectând cetățenii și întreprinderile europene.

Securitatea maritimă se confruntă cu provocări în multe regiuni, inclusiv din cauza disputelor teritoriale și maritime, a concurenței pentru resursele naturale și a amenințărilor la adresa libertății de navigație și a drepturilor de trecere inofensivă și de tranzit. Aceste provocări creează tensiuni în bazinele maritime din jurul UE, cum ar fi Marea Mediterană, Marea Neagră și Marea Baltică, fiind exacerbate de agresiunea militară a Rusiei împotriva Ucrainei. De asemenea, s-a înregistrat o creștere a provocărilor la adresa securității maritime în afara Europei, și anume în Golful Guineei, Golful Aden, Strâmtoarea Ormuz, Strâmtoarea Malacca și Marea Chinei de Sud. Unele țări terțe își sporesc capacitățile și asertivitatea pe mare și iau măsuri unilaterale. Printre aceste măsuri s-au numărat utilizarea forței sau încălcarea suveranității naționale a altor țări. Aceste măsuri contestă statul de drept și ordinea internațională întemeiată pe Convenția Națiunilor Unite asupra dreptului mării (UNCLOS).

Regiunea indo-pacifică, în care UE are regiuni ultraperiferice (Oceanul Indian) și țări și teritorii de peste mări (Pacific), a devenit o zonă de **concurență geopolitică intensă**. Demonstrațiile de forță și tensiunile sporite în regiuni precum Marea Chinei de Sud și de Est și Strâmtoarea Taiwan afectează securitatea globală și au un impact direct asupra securității și prosperității europene. Pentru a menține stabilitatea și securitatea de-a lungul principalelor rute de transport, cum ar fi Strâmtoarea Malacca și Strâmtoarea Singapore, Cornul Africii și Oceanul Indian, UE și statele membre ale acesteia trebuie să își extindă prezența și acțiunile în aceste regiuni, în conformitate cu strategia UE pentru cooperare în regiunea indo-pacifică.

Se preconizează că **schimbările climatice și poluarea marină** vor avea efecte negative semnificative de lungă durată asupra securității maritime. Printre aceste efecte se numără inundațiile din zonele de coastă și de pe insule, pierderea recifelor de corali, a mangrovelor și a

¹⁰ Analiza amenințărilor la nivelul UE este o analiză cuprinzătoare, bazată pe informații, a gamei de amenințări și provocări cu care se confruntă UE sau cu care s-ar putea confrunta în viitor. Aceasta este actualizată periodic și are rolul de a furniza informații de context pentru a contribui la dezvoltarea și punerea în aplicare a Busei strategice a UE pentru securitate și apărare.

altor zone umede, precum și epuizarea stocurilor de pește¹¹. Schimbările climatice și degradarea mediului acționează ca factori de multiplicare a riscurilor prin creșterea instabilității și a inegalităților, exacerbând criminalitatea transnațională, pirateria și tensiunile asupra resurselor marine. Acest lucru necesită o nouă perspectivă care să permită UE să facă societatea mai rezilientă la schimbările climatice, să protejeze natura și să inverseze degradarea ecosistemelor¹². În schimb, lacunele în materie de securitate maritimă pot provoca prejudicii mediului, cum ar fi împiedicarea accesului la siturile contaminate, deturnarea de fonduri de la protecția mediului sau acte de sabotaj împotriva infrastructurii maritime. În plus, agresiunea militară a Rusiei împotriva Ucrainei a cauzat nu numai efecte devastatoare din punct de vedere uman și economic, ci și o pierdere semnificativă a biodiversității¹³. Prin urmare, este important să se abordeze interacțiunile dintre schimbările climatice, degradarea mediului în zonele costiere și maritime și securitatea maritimă, inclusiv prin activități de cercetare specifice în curs și noi.

Atacurile din 2022 asupra conductelor Nord Stream din Marea Baltică, prezența vehiculelor fără pilot neautorizate în jurul instalațiilor offshore din Marea Nordului și **atacurile hibride și cibernetice** recurente **care vizează infrastructura maritimă** necesită ca UE să își consolideze acțiunile și să își protejeze mai eficient infrastructura critică, în special prin dezvoltarea de tehnologii inovatoare. Industria maritimă trece printr-un proces de transformare digitală, iar complexitatea și vulnerabilitățile sale potențiale au crescut. Este din ce în ce mai probabil ca actorii răuvoitori să utilizeze mijloace hibride și cibernetice pentru a viza infrastructura maritimă, inclusiv cablurile și conductele submarine, precum și porturile și navele. Recomandarea Consiliului privind o abordare coordonată la nivelul Uniunii în vederea consolidării rezilienței infrastructurii critice¹⁴ recunoaște această nevoie de acțiune. În plus, recomandarea Comisiei privind obiectivele Uniunii în materie de reziliență la dezastre stabilește măsuri care pot contribui la o mai bună pregătire și capacitate a UE și a statelor membre de a răspunde la dezastre naturale și provocate de om, inclusiv pe mare¹⁵.

Amenințările și activitățile ilicite – cum ar fi **pirateria și jaful armat pe mare, criminalitatea organizată, inclusiv introducerea ilegală de migranți și traficul de persoane, traficul de arme și de narcotice, terorismul, pescuitul ilegal, nedeclarat și nereglementat (INN), alte activități ilegale, inclusiv activitățile neautorizate de explorare în zonele economice exclusive ale statelor membre ale UE, și munițiile neexplodate (UXO)**¹⁶ din mare – rămân provocări la fel de importante în mai multe regiuni, unele zone de coastă și teritorii îndepărtate ale UE fiind deosebit de vulnerabile. Unele dintre aceste activități ilicite pot fi facilitate de securitatea portuară precară. De asemenea, actorii răuvoitori pot combina aceste amenințări și activități pentru a desfășura atacuri hibride împotriva UE și a statelor membre ale acesteia.

III. INTERESELE UE ÎN MATERIE DE SECURITATE MARITIMĂ

¹¹ Raportul IPCC SROCC (2019) și raportul WGII, AR6 (2022).

¹² COM(2020) 380 final.

¹³ În special, o creștere alarmantă a mortalității cetaceelor în Marea Neagră.

¹⁴ 2023/C 20/01.

¹⁵ COM(2023) 61 final și 2023/C 56/01.

¹⁶ Munițiile neexplodate (UXO) se referă la arme explozive (bombe, obuze, grenade, mine terestre, mine navale, muniții cu dispersie și alte muniții) care nu au explodat și prezintă încă un risc de detonare, uneori la mai multe decenii după ce au fost utilizate sau aruncate.

Având în vedere evoluția amenințărilor la adresa securității maritime, interesele fundamentale ale UE sunt:

- securitatea Uniunii Europene, a statelor membre, a cetățenilor și a partenerilor săi;
- menținerea păcii și a stabilității globale și menținerea rutelor de transport libere și deschise;
- susținerea dreptului internațional, în special a UNCLOS, drept cadru juridic general care reglementează toate activitățile din oceane, și promovarea bunei guvernante internaționale a oceanelor, inclusiv prin convenții maritime regionale, precum și punerea în aplicare a Acordului OMC privind subvențiile pentru pescuit¹⁷;
- protejarea resurselor naturale și a mediului marin și gestionarea impactului schimbărilor climatice și al degradării mediului asupra securității maritime;
- asigurarea rezilienței și a protecției infrastructurii maritime critice¹⁸ (terestre și offshore), inclusiv prin abordarea riscurilor și a amenințărilor legate de schimbările climatice, precum și a celor care decurg din investițiile străine directe;
- consolidarea rezilienței și a protecției centrelor logistice, și anume a porturilor, inclusiv contracararea riscurilor legate de corupție și activități ilicite;
- protejarea activităților economice pe mare, contribuind astfel la o economie albastră durabilă (atât pe uscat, cât și în larg);
- protejarea frontierelor externe ale UE și a securității sale interne, pentru a combate introducerea ilegală de migranți, traficul de persoane și alte activități ilegale, inclusiv activitățile neautorizate de explorare și foraj pentru hidrocarburi;
- asigurarea capacității de a acționa prompt și eficace în domeniul maritim și în alte domenii operaționale (de exemplu, terestru, aerian, cibernetic și cosmic);
- asigurarea siguranței și a securității navigatorilor în conformitate cu cerințele Convenției privind munca din domeniul maritim și ale altor convenții relevante ale Organizației Internaționale a Muncii.

IV. CONSOLIDAREA REACȚIEI UE

Strategia actualizată în materie de securitate maritimă va contribui la protejarea intereselor UE enumerate mai sus împotriva amenințărilor la adresa securității maritime, aflate în continuă evoluție și în creștere. În acest scop, UE își va intensifica acțiunile în cadrul a șase obiective strategice:

¹⁷ https://www.wto.org/english/tratop_e/rulesneg_e/fish_e/fish_e.htm.

¹⁸ De exemplu, cabluri și conducte submarine, centre logistice (porturi), instalații de energie din surse regenerabile offshore, platforme petroliere și de exploatare a gazelor offshore etc.

1. **intensificarea activităților pe mare;**
2. **cooperarea cu partenerii;**
3. **asumarea rolului de lider în ceea ce privește cunoașterea situației maritime¹⁹;**
4. **gestionarea riscurilor și a amenințărilor;**
5. **consolidarea capacităților;**
6. **educație și formare.**

Acțiunea UE în cadrul acestor obiective strategice va fi ghidată în continuare de principiile SUESM 2014: abordarea transsectorială, integritatea funcțională, respectarea normelor internaționale – dreptul internațional, drepturile omului și democrația și respectarea deplină a UNCLOS – și multilateralismul maritim. SUESM actualizată va fi pusă în aplicare prin intermediul unui plan de acțiune (**în anexă**) și în cadrul abordării integrate²⁰. În vederea punerii în aplicare a strategiei, împreună cu statele membre, UE va utiliza toate politicile, mijloacele și instrumentele civile și militare relevante și va coordona politicile și activitățile tuturor actorilor relevanți la nivel european, regional și național, consolidând sinergiile și complementaritatea acestora. De asemenea, strategia va promova un angajament mai coerent al UE în conflictele și crizele externe, pentru a consolida securitatea UE și a cetățenilor săi.

Strategia actualizată va include acțiuni specifice fiecărui bazin maritim din jurul UE. Acțiunile ar trebui să țină seama de strategiile regionale ale UE²¹ și de programele de consolidare a capacităților, precum și de cooperarea cu țările partenere.

1. Intensificarea activităților pe mare

Busola strategică a UE solicită consolidarea în continuare a angajamentului UE în materie de securitate maritimă. În cadrul **politicii de securitate și apărare comune (PSAC)**, operația Atalanta funcționează în vestul Oceanului Indian din 2008. Având în vedere rezultatele sale pozitive, mandatul operației Atalanta a fost extins de la lupta împotriva pirateriei la o operație mai amplă de securitate maritimă și consolidează în continuare legăturile și sinergiile cu

¹⁹ Cunoașterea situației maritime înseamnă înțelegerea efectivă a activităților asociate domeniului maritim care ar putea avea un impact asupra securității, siguranței, economiei sau mediului Uniunii Europene și ale statelor membre ale acesteia. Pe baza unor nevoi și drepturi clar definite ale utilizatorilor, aceasta constituie un sprijin pentru autoritățile responsabile cu activitățile de monitorizare și supraveghere în prevenirea și gestionarea în mod cuprinzător a tuturor situațiilor, evenimentelor și acțiunilor legate de domeniul maritim al UE. Domeniul maritim al UE cuprinde apele teritoriale ale statelor membre ale UE, zonele economice exclusive și platformele continentale definite în Convenția Organizației Națiunilor Unite asupra dreptului mării din 1982, precum și ansamblul activităților legate de sectorul maritim care se desfășoară în acestea, pe fundul mării, sub suprafața apei, la suprafață sau deasupra mării, așa cum este cazul instalațiilor, al navelor cargo, al navelor de mici dimensiuni și al navelor sub pavilionul UE, deținute, gestionate sau legate într-un fel sau altul de aceasta.

²⁰ „Abordarea integrată a conflictelor și crizelor externe” se bazează pe Strategia globală a UE din 2016 (Concluziile Consiliului: EUCO 26/16 și 13202/16) și a fost aprobată prin Concluziile Consiliului din 2018 (5413/18). Aceasta identifică un cadru pentru o implicare mai coerentă și holistică a UE în materie de conflicte și crize externe și promovează securitatea umană, sporind astfel securitatea UE și a cetățenilor săi.

²¹ Cum ar fi Strategia cuprinzătoare cu Africa [JOIN(2020) 4 final], Strategia UE privind Golful Guineei (7671/14), Strategia UE pentru cooperare în regiunea indo-pacifică [JOIN(2021) 24 final], politica UE privind regiunea arctică [JOIN(2021) 27 final], Strategia privind regiunile ultraperiferice COM(2022).

Misiunea europeană de cunoaștere a situației maritime în Strâmtoarea Ormuz (EMASOH)²². În Marea Mediterană, operația Irini are ca sarcină principală punerea în aplicare a embargoului ONU asupra armelor impus Libiei. Aceasta este o contribuție directă a UE la pace și stabilitate în Mediterana, consolidând securitatea maritimă. În conformitate cu abordarea integrată, UE contribuie, de asemenea, la consolidarea securității maritime prin furnizarea de formare și consolidarea capacităților pentru parteneri prin intermediul misiunilor PSAC civile, cum ar fi misiunea Uniunii Europene de consolidare a capacităților în Somalia (EUCAP).

În 2021, UE a introdus noul concept al **prezențelor maritime coordonate (CMP)**. Acest instrument nou și flexibil urmărește să stimuleze angajamentul colectiv al UE în materie de securitate maritimă, utilizând în mod optim resursele navale ale statelor membre în domenii de interes strategic pentru UE. În contextul CMP, UE ar trebui să intensifice lupta împotriva activităților ilegale și ilicite pe mare, inclusiv a traficului de droguri. Pe baza experienței dobândite prin punerea în aplicare a CMP în Golful Guineei și în nord-vestul Oceanului Indian (inclusiv în Marea Roșie), UE va lua în considerare noi zone maritime de interes în care să pună în aplicare acest concept. Crearea de noi zone maritime de interes ar spori gradul de cunoaștere a situației, parteneriatele și cultura strategică ale UE ca actor în domeniul securității maritime.

Busola strategică a UE subliniază, de asemenea, importanța asigurării pregătirii și a interoperabilității între forțele navale ale statelor membre ale UE și invită UE să desfășoare exerciții reale în toate domeniile. Prin urmare, UE va lansa un exercițiu naval anual pentru a spori gradul de pregătire, pentru a promova interoperabilitatea și pentru a aborda amenințările în continuă evoluție la adresa securității maritime.

Comisia, asistată de EMSA, efectuează inspecții de securitate maritimă în porturi, instalații portuare și nave din UE și explorează modalități de consolidare a securității maritime în domenii precum navele de pasageri sau securitatea cibernetică. În conformitate cu orientările strategice privind **gestionarea integrată a frontierelor externe (GEIF)**²³, sistemul de supraveghere a frontierelor maritime trebuie să fie în măsură să detecteze, să identifice și, dacă este necesar, să urmărească și să intercepteze toate navele care intră în apele teritoriale și să contribuie la asigurarea protecției și la salvarea vieților omenești pe mare în orice condiții meteorologice. Statele membre ar trebui să utilizeze în mod optim capabilitățile de supraveghere oferite de Frontex pentru a optimiza capabilitățile naționale și gradul general de cunoaștere a situației.

Frontex desfășoară operații precum Indalo, Themis și Poseidon pentru a controla frontierele UE și pentru a combate criminalitatea în Marea Mediterană, în special introducerea ilegală de migranți. Frontex, Agenția Europeană pentru Controlul Pescuitului (EFCA) și EMSA desfășoară operații maritime cu scopuri multiple pentru a combate criminalitatea transfrontalieră, inclusiv introducerea ilegală de migranți și traficul de persoane, pentru a detecta poluarea marină și pescuitul ilegal și îndeplinesc alte sarcini de supraveghere în mai multe bazine maritime din jurul UE, inclusiv în Marea Neagră. UE ar trebui să dezvolte în continuare aceste operații importante cu scopuri multiple.

Principalele acțiuni ale UE²⁴ pentru consolidarea securității maritime vor fi:

²² <https://www.diplomatie.gouv.fr/en/french-foreign-policy/europe/news/article/european-maritime-awareness-in-the-soh-emasoh-political-statement-by-the>.

²³ COM(2022) 303.

²⁴ Principalele acțiuni ale UE enumerate în cadrul fiecăruia dintre cele șase obiective specifice rezumă elemente importante ale acțiunilor prezentate în detaliu în planul de acțiune.

- organizarea unui exercițiu naval anual al UE;
- consolidarea operațiilor navale existente ale UE (Atalanta și Irini) cu active navale și aeriene;
- luarea în considerare a unor noi zone maritime de interes pentru punerea în aplicare a conceptului CMP, pe baza învățămintelor desprinse și a propunerilor Serviciului European de Acțiune Externă;
- intensificarea luptei împotriva activităților ilegale și ilicite pe mare, inclusiv a traficului de droguri, în contextul CMP;
- menținerea și consolidarea inspecțiilor de securitate maritimă în UE și abordarea securității cibernetice și a securității navelor de pasageri;
- intensificarea cooperării la nivelul UE în ceea ce privește funcțiile de pază de coastă prin promovarea dezvoltării de operațiuni maritime cu scopuri multiple în mai multe bazine maritime din jurul UE.

2. Cooperarea cu partenerii

UE a creat deja relații și sinergii în domeniul securității maritime cu organizații multilaterale și regionale, atât la nivel mondial, cât și la nivel regional (de exemplu, cu ONU, OMI²⁵, NATO, AU²⁶ și ASEAN²⁷) și cu mai multe țări terțe, în special în Golful Guineei și în regiunea indo-pacifică.

UE și statele membre ale acesteia au dezvoltat, de asemenea, cooperarea internațională prin dialoguri bilaterale, escale în port și exerciții reale, în special în **regiunea indo-pacifică**, de exemplu cu Australia, Japonia, India, Indonezia, Republica Coreea, Oman și Singapore. Operațiile Atalanta și Irini participă la mecanisme de sensibilizare și de implicare multilaterală, inclusiv la conferințele *Shared Awareness and Deconfliction* (SHADE). Uniunea Europeană oferă, de asemenea, un sprijin semnificativ pentru securitatea maritimă în cadrul măsurilor sale de cooperare pentru dezvoltare, de ajutor umanitar și de sprijin pentru politica externă.

În **vestul Oceanului Indian**, UE sprijină o arhitectură maritimă regională bazată pe centrele operaționale și de integrare a informațiilor din Madagascar și Seychelles, precum și pe Codul de conduită de la Djibouti privind reprimarea pirateriei și a jafului armat împotriva navelor din vestul Oceanului Indian și din Golful Aden²⁸.

²⁵ Organizația Maritimă Internațională a Organizației Națiunilor Unite.

²⁶ Uniunea Africană.

²⁷ Securitatea maritimă este de mult timp o prioritate comună pentru UE și ASEAN. Cooperarea dintre cele două regiuni s-a axat pe răspunsul la amenințările maritime transnaționale, cum ar fi pirateria, contrabanda, imigrația ilegală, riscurile de dezastre și impactul poluării și al schimbărilor climatice. Uniunea Europeană sprijină procesul condus de ASEAN în vederea elaborării unui cod de conduită în Marea Chinei de Sud; <https://euinasean.eu/maritime-cooperation/>.

²⁸ Securitatea maritimă în estul și sudul Africii și în Oceanul Indian (MASE), Programul pentru securitatea portuară și siguranța navigației, Programul regional pentru securitatea maritimă în zona Mării Roșii și CRIMARIO.

În mod similar, în **Golful Guineei**, UE sprijină organizațiile regionale și statele de coastă care pun în aplicare propriile strategii de securitate maritimă, consolidând aplicarea legislației maritime și a justiției, întărind securitatea și siguranța portuară și sporind gradul de cunoaștere a situației maritime și schimbul de informații în cadrul arhitecturii de la Yaoundé²⁹. În ansamblul **Oceanului Atlantic**, UE sprijină lupta împotriva activităților ilicite în cooperare cu partenerii, în special lupta împotriva traficului de droguri.

Într-un context geopolitic dificil, UE ar trebui să își intensifice cooperarea cu partenerii din vecinătate și din **alte zone maritime importante din punct de vedere strategic**. Acest lucru este deosebit de important având în vedere agresiunea militară a Rusiei împotriva Ucrainei. UE își va intensifica cooperarea cu NATO în domeniul securității maritime, pe baza rezultatelor obținute și în conformitate cu cea de a treia Declarație comună privind cooperarea UE-NATO din ianuarie 2023. În regiunea indo-pacifică, UE ar trebui să intensifice schimbul de experiență cu partenerii în domeniul securității maritime prin intermediul proiectului „Consolidarea cooperării în materie de securitate în și cu Asia” (ESIWA) și al dialogurilor bilaterale și solicitând să i se acorde statutul de observator („partener de dialog”) în cadrul Asociației statelor riverane Oceanului Indian (IORA). De asemenea, UE ar trebui să își aprofundeze cooperarea cu țările și organizațiile care împărtășesc aceeași viziune, inclusiv cu forurile internaționale și regionale privind afacerile maritime.

Principalele acțiuni ale UE privind cooperarea internațională vor fi:

- încurajarea semnării și ratificării instrumentelor internaționale legate de securitatea maritimă, în special UNCLOS, și promovarea conformității și a schimbului de bune practici cu partenerii în ceea ce privește punerea în aplicare a dreptului internațional relevant pentru securitatea maritimă, în cadrul forurilor relevante;
- intensificarea cooperării la nivel de personal UE-NATO în domeniul securității maritime pentru a acoperi toate aspectele de interes reciproc din acest domeniu, inclusiv munițiile neexplodate din mare, pe baza celor trei declarații comune din 2016, 2018 și 2023;
- desfășurarea de exerciții navale comune cu partenerii pentru a stimula interoperabilitatea, pe lângă efectuarea de escale în porturi și patrulări ale UE mai frecvente, în special în regiunea indo-pacifică, în conformitate cu Busola strategică;
- trimiterea de ofițeri de legătură ai UE în centrele de integrare a informațiilor maritime³⁰ din zonele maritime de interes pentru a promova schimbul de informații și cooperarea, inclusiv în ceea ce privește asigurarea respectării legii, justiția și afacerile interne, între UE și partenerii săi și, după caz, evaluarea fezabilității conectării directe a acestor centre de integrare cu sistemele de supraveghere maritimă relevante ale UE;
- obținerea statutului de partener de dialog pentru UE în cadrul Asociației statelor riverane Oceanului Indian pentru a consolida rolul UE de partener în materie de securitate maritimă în regiune;

²⁹ Acțiunile SWAIMS, PASSMAR și GOGIN.

³⁰ Centrele de integrare a informațiilor maritime sunt entități naționale sau regionale care colectează informații pentru a spori gradul de cunoaștere a situației maritime într-o anumită zonă geografică. În 2022, UE a trimis primul său ofițer de legătură la Centrul de integrare a informațiilor din Singapore, care acoperă cea mai mare parte a regiunii indo-pacifice.

- promovarea cooperării internaționale privind schimbul de informații și supravegherea infrastructurii maritime critice, inclusiv a cablurilor submarine³¹, precum și privind securitatea navelor și a instalațiilor portuare³².

3. Asumarea rolului de lider în ceea ce privește cunoașterea situației maritime

Cunoașterea temeinică a situației maritime este esențială pentru a asigura faptul că autoritățile competente pot detecta rapid amenințările din ce în ce mai mari și în continuă evoluție care afectează UE și pot răspunde în mod eficace la acestea. UE va conduce acțiunile de cunoaștere a situației maritime prin îmbunătățirea colectării și a schimbului de informații între diferitele sectoare maritime³³ și prin facilitarea schimbului de informații între statele membre. La nivel internațional, UE își va continua activitatea de consolidare a capacităților țărilor partenere în ceea ce privește cunoașterea situației maritime prin schimbul de informații și consolidarea capacităților, în special în Golful Guineei și în regiunea indo-pacifică.

Începând din 2014, UE și statele membre ale acesteia au înregistrat progrese semnificative în ceea ce privește obținerea și schimbul de informații în domeniul maritim prin dezvoltarea și conectarea sistemelor sectoriale utilizate de diferite autorități implicate în supravegherea maritimă³⁴. În special, UE a dezvoltat mediul comun pentru schimbul de informații (CISE)³⁵. Bazat pe participare voluntară, CISE va facilita schimbul de informații în timp real între diferitele autorități responsabile de funcțiile de pază de coastă, inclusiv între autoritățile militare, conectând autoritățile în cauză în interiorul statelor membre și între acestea. Pe baza proiectului de cercetare al UE CISE2020, în aprilie 2019, Comisia a lansat faza de tranziție a CISE, încredințând coordonarea sa către EMSA, în strânsă cooperare cu statele membre³⁶. Pe baza etapei de tranziție, Comisia intenționează să lanseze faza operațională în 2024, cu sprijinul EMSA, sub rezerva acordului consiliului său de administrație.

În domeniul apărării, proiectul de supraveghere maritimă (MARSUR) sprijinit de Agenția Europeană de Apărare (AEA) a fost conceput pentru a permite forțelor navale ale statelor membre contribuitoare să facă schimb de informații și servicii maritime operaționale. MARSUR oferă valoare adăugată operațională, lucru atestat de faptul că statele membre ale UE au ales să îl utilizeze pentru a pune în aplicare conceptul CMP în Golful Guineei și în nord-vestul Oceanului Indian. AEA și statele membre participante lucrează în prezent la consolidarea MARSUR prin intermediul unui program specific. În conformitate cu Busola strategică, care invită UE să își consolideze cunoașterea situației bazată pe informații și capacitățile, UE ar trebui să utilizeze pe deplin toate capacitățile de supraveghere maritimă (de exemplu, drone, aeronave de patrulare și tehnologii spațiale). Programul spațial al UE, prin componentele sale

³¹ În conformitate cu Recomandarea Consiliului 2023/C 20/01 privind o abordare coordonată la nivelul Uniunii în vederea consolidării rezilienței infrastructurii critice.

³² În conformitate cu Codul internațional pentru securitatea navelor și a instalațiilor portuare; <https://www.imo.org/en/OurWork/Security/Pages/SOLAS-XI-2%20ISPS%20Code.aspx>.

³³ Printre sectoarele maritime se numără siguranța și securitatea transportului maritim, controlul pescuitului, pregătirea și intervenția în caz de poluare marină, protecția mediului marin, vămile, controlul la frontiere, asigurarea generală a respectării legii și apărarea.

³⁴ De exemplu, Eurosur și SafeSeaNet (sisteme operaționale la nivelul UE).

³⁵ Documentul Consiliului 9946-2021.

³⁶ SWD(2019) 322 final.

precum Copernicus, Galileo și IRIS³⁷, poate contribui în mod direct la o mai bună cunoaștere a situației maritime. Centrul Satelitar al UE (SatCen UE) este, de asemenea, implicat în cunoașterea situației maritime prin colaborarea sa cu Capacitatea unică de analiză a informațiilor a UE și cu Comisia cu privire la Galileo/Copernicus. În această privință, reziliența și securitatea activelor spațiale relevante sunt esențiale pentru a asigura continuitatea serviciilor.

UE a instituit o cooperare interinstituțională între EFCA, EMSA și Frontex pentru a sprijini autoritățile naționale de pază de coastă, inclusiv în domeniul cunoașterii situației maritime. Forumul european al funcțiilor de pază de coastă și Forumul funcțiilor de pază de coastă din Marea Mediterană pot contribui la îmbunătățirea cunoașterii situației maritime și a cooperării operaționale prin schimbul de bune practici.

În caz de dezastre sau accidente și atunci când capacitățile naționale sunt depășite, statele membre ale UE și țările terțe pot activa mecanismul de protecție civilă al Uniunii³⁸. Prin intermediul Centrului de coordonare a răspunsului la situații de urgență³⁹, acestea pot solicita asistență, expertiză sau analiza situației.

De asemenea, UE contribuie la îmbunătățirea cunoașterii situației maritime la nivel internațional prin desfășurarea unor inițiative specifice de consolidare a capacităților în domeniul cooperării pentru dezvoltare. Proiectul „Rute maritime critice în regiunea indo-pacifică” (CRIMARIO)⁴⁰ a elaborat instrumente specifice⁴¹ pentru a îmbunătăți cunoașterea situației maritime și pentru a consolida cooperarea cu partenerii regionali și între aceștia. Acest lucru este în concordanță cu angajamentul mai amplu al UE în materie de securitate și apărare în regiunea indo-pacifică. În mod similar, proiectul „Rețeaua interregională a Golfului Guineei” (GoGIN)⁴² a dezvoltat platforma YARIS, un instrument de schimb de informații în sprijinul „arhitecturii de la Yaoundé”.

Principalele acțiuni ale UE privind cunoașterea situației maritime vor fi:

- asigurarea faptului că mediul comun pentru schimbul de informații devine operațional până la jumătatea anului 2024, permițând schimbul securizat și structurat de informații clasificate și neclasificate între autoritățile din diferite sectoare de supraveghere maritimă (civile și militare);
- consolidarea rețelei de schimb de informații privind supravegherea maritimă în domeniul apărării (MARSUR) prin lansarea unui program specific prin intermediul AEA și consolidarea legăturilor dintre MARSUR și CISE;
- valorificarea investițiilor realizate prin intermediul politicii spațiale a UE și exploatarea în continuare a capacităților disponibile prin intermediul programului Copernicus în ceea ce privește supravegherea maritimă, monitorizarea mediului marin și schimbările climatice;
- integrarea tehnologiilor spațiale, a sistemelor de aeronave pilotate de la distanță și a

³⁷ https://defence-industry-space.ec.europa.eu/welcome-iris2-infrastructure-resilience-interconnectivity-and-security-satellite-2022-11-17_en.

³⁸ [Mecanismul de protecție civilă al UE \(europa.eu\)](#).

³⁹ [Centrul de coordonare a răspunsului la situații de urgență \(ERCC\) \(europa.eu\)](#).

⁴⁰ Comisia Europeană finanțează CRIMARIO cu 23 de milioane EUR în perioada 2015-2025.

⁴¹ Platformele IORIS și SHARE.IT.

⁴² Comisia Europeană finanțează GOGIN cu 11,5 milioane EUR (2016-2023) și GOGIN II cu 5 milioane EUR (2023-2025).

stațiilor radar, a aeronavelor de patrulare maritimă și a mijloacelor maritime cu și fără pilot prin intermediul unor instrumente inovatoare și reziliente din punct de vedere cibernetic pentru a îmbunătăți cunoașterea situației maritime;

- intensificarea supravegherii cu nave de patrulare de coastă și în larg și completarea acestora cu platforme navale de înaltă performanță conectate digital, inclusiv platforme navale fără pilot, pentru a spori capacitățile de prevenire și de răspuns;
- consolidarea capacităților de cunoaștere a situației maritime ale țărilor partenere prin intermediul proiectelor GoGIN și CRIMARIO, inclusiv prin operaționalizarea în continuare a instrumentelor de cunoaștere a situației maritime (YARIS, IORIS și SHARE.IT) în coordonare cu serviciile satelitare Copernicus.

4. Gestionarea riscurilor și a amenințărilor

În conformitate cu Busola strategică, UE și statele membre ale acesteia își vor îmbunătăți capacitatea colectivă de apărare a securității și își vor spori reziliența și pregătirea pentru provocările în materie de securitate maritimă, inclusiv pentru amenințările hibride și cibernetice. UE și statele membre ale acesteia ar trebui să fie în măsură să reacționeze rapid, cu capacități civile și militare coordonate.

Combaterea schimbărilor climatice și a degradării mediului se numără printre principalele priorități politice ale UE care se reflectă în acțiunea sa externă prin numeroase strategii tematice sau geografice, cum ar fi Global Gateway sau Strategia pentru cooperare în regiunea indopacifică, precum și prin acțiuni diplomatice ale UE și diplomația UE în domeniul climei.

UE a luat deja măsuri semnificative pentru a atinge neutralitatea climatică până în 2050 și va lua măsuri suplimentare cu privire la problemele legate de schimbările climatice, degradarea mediului și securitate. Înalțul Reprezentant și Comisia vor prezenta o comunicare comună privind legătura dintre schimbările climatice, degradarea mediului și securitate și apărare la jumătatea anului 2023. Aceasta va include, printre altele, propuneri de instrumente de evaluare a cauzelor și consecințelor schimbărilor climatice și ale degradării mediului asupra sectorului maritim, asupra infrastructurii maritime, precum și asupra caracteristicilor naturale și antropice ale zonelor de coastă, inclusiv în ceea ce privește alerta timpurie, cercetarea bazată pe dovezi și imaginile prin satelit (de exemplu, prin intermediul programului Copernicus).

În regiunea arctică, calotele glaciare se topesc, gheața marină este în scădere, se deschid treptat noi rute de transport și se așteaptă ca intensificarea activităților umane să genereze amenințări la adresa mediului și a comunităților locale sau să le agraveze. În acest sens, Comunicarea comună intitulată „O implicare mai puternică a UE pentru o regiune arctică pașnică, durabilă și prosperă”⁴³ trebuie să fie operaționalizată în continuare cât mai curând posibil, în special în ceea ce privește reducerea la zero a emisiilor generate de transportul maritim în Oceanul Arctic, mineritul sustenabil al materiilor prime critice și dezvoltarea durabilă a regiunilor arctice.

Protejarea infrastructurii critice în domeniul maritim rămâne, de asemenea, o prioritate-cheie. UE ar trebui să completeze rolul statelor membre în consolidarea rezilienței infrastructurii maritime critice, cum ar fi conductele sau cablurile submarine care traversează frontierele maritime naționale. Aceasta ar trebui să îmbunătățească evaluările actuale ale riscurilor privind cablurile submarine și să le completeze cu opțiuni de intervenție și măsuri de atenuare, bazându-

⁴³ JOIN(2021) 27 final.

se pe expertiză și capacități transsectoriale. Este imperativ să se ofere sprijin permanent statelor membre pentru a dezvolta mijloace de protecție subacvatică și soluții împotriva dronelor. În plus, UE ar trebui să faciliteze în continuare coexistența⁴⁴ energiei din surse regenerabile offshore cu activitățile de apărare⁴⁵, astfel cum se susține în strategia privind energia din surse regenerabile offshore⁴⁶.

Prin Directiva privind reziliența entităților critice⁴⁷ și prin Directiva revizuită privind securitatea rețelelor și a sistemelor informatice (Directiva NIS 2)⁴⁸, UE se află în prima linie a evoluțiilor relevante, cu un cadru juridic cuprinzător care să îi permită să modernizeze reziliența fizică și cibernetică a entităților și a infrastructurii critice. UE ar trebui să își intensifice cooperarea cu parteneri-cheie și cu țările terțe relevante în acest domeniu, în special prin intermediul dialogului structurat UE-NATO privind reziliența și al grupului operativ privind reziliența infrastructurii critice.

UE se confruntă cu provocarea suplimentară reprezentată de cantitățile mari de muniții neexplodate (UXO) și de arme chimice datând din Primul și Al Doilea Război Mondial, situate în bazinele maritime din jurul UE. Această provocare este exacerbată și mai mult de agresiunea militară a Rusiei împotriva Ucrainei, având ca rezultat un număr mare de mine prezente în Marea Neagră. Tipul, amplasarea și cantitatea acestor muniții sunt slab documentate, ceea ce prezintă riscuri pentru siguranța și securitatea maritimă, pentru mediu (din cauza posibilei eliberări de substanțe chimice) și pentru activitățile economiei albastre (de exemplu, construirea de situri de energie din surse regenerabile offshore). Pe baza proiectelor de succes existente⁴⁹, UE ar trebui să abordeze această chestiune urgent și în mod cuprinzător, atenuând riscurile de mediu asociate cu UXO și cu eliminarea acestora. De asemenea, va fi foarte important să se elimine în siguranță UXO și minele lăsate în Marea Neagră, de îndată ce condițiile politice și de securitate vor permite acest lucru.

Securitatea maritimă este, de asemenea, subminată de actori străini, atât din cauza riscurilor legate de investițiile străine directe în infrastructura critică, cât și din cauza manipulării informațiilor și a ingerințelor acestor actori. Aceste aspecte vor fi abordate prin intermediul instrumentelor și al cadrelor relevante; de exemplu, investițiile străine directe vor fi examinate în conformitate cu regulamentul relevant⁵⁰.

Comisia și statele membre efectuează o evaluare a riscurilor în vederea elaborării de orientări pentru a spori securitatea navelor de pasageri în UE.

Principalele acțiuni ale UE privind gestionarea riscurilor și a amenințărilor vor fi:

- desfășurarea de exerciții reale periodice pe scară largă la nivelul UE, axate pe protecția porturilor și pe contracararea amenințărilor, cum ar fi cele cibernetice și hibride, pe

⁴⁴ În conformitate cu Directiva 2014/89/UE privind amenajarea spațiului maritim.

⁴⁵ Proiectul „Symbiosis”, aflat în desfășurare sub coordonarea Agenției Europene de Apărare, cu fonduri din programul Orizont 2020; <https://eda.europa.eu/symbiosis>.

⁴⁶ COM(2020) 741 final.

⁴⁷ Directiva (UE) 2022/2557.

⁴⁸ Directiva (UE) 2022/2555.

⁴⁹ Proiecte de curățare a Mării Baltice de arme chimice și de muniții convenționale sprijinite prin programul Interreg finanțat de Fondul european de dezvoltare regională (FEDR) - [10 ani de cooperare Interreg pentru a elibera Marea Baltică de munițiile aruncate – Interreg regiunea Mării Baltice \(interreg-baltic.eu\)](#).

⁵⁰ Regulamentul (UE) 2019/452.

lângă exercițiul naval anual menționat mai sus;

- implementarea de active și instrumente de supraveghere (de exemplu, RPAS) și asigurarea utilizării optime a serviciilor spațiale actuale și viitoare (cum ar fi observarea Pământului) pentru patrulare și pentru protejarea infrastructurii maritime critice;
- elaborarea de planuri de cooperare regională ale UE pentru a asigura supravegherea infrastructurii subacvatice și offshore;
- elaborarea unui cadru coerent pentru a aborda amenințările reprezentate de UXO, armele active și armele chimice din mare, monitorizarea și eliminarea acestora cu ajutorul tehnologiilor inovatoare și cu un impact minim asupra mediului;
- îmbunătățirea alertei timpurii și a previziunii strategice, printre altele prin utilizarea serviciilor spațiale, cu privire la efectele schimbărilor climatice, în special creșterea nivelului mării, inundațiile și degradarea mediului;
- elaborarea de noi evaluări ale riscurilor și consolidarea celor existente, de planuri de urgență și de planuri de redresare în caz de dezastru (la nivelul UE și la nivel național) pentru porturi, infrastructura costieră, precum și pentru securitatea navelor de pasageri și lanțurile de transport/aprovizionare;
- încurajarea schimbului de bune practici între actorii din domeniul maritim cu privire la amenințările cibernetice și abordarea în continuare a securității cibernetice la nivelul Organizației Maritime Internaționale (OMI);
- îmbunătățirea cunoașterii situației maritime în regiunea arctică, inclusiv observarea spațială; continuarea colaborării cu statele de coastă arctice la nivel bilateral și în forurile multilaterale relevante, după caz, pentru a sprijini punerea în aplicare a politicii privind regiunea arctică⁵¹;
- evaluarea posibilității de a implementa proiecte privind energia din surse regenerabile offshore și alte utilizări sustenabile în zonele maritime rezervate sau utilizate pentru activități militare;
- evaluarea investițiilor în infrastructura maritimă din partea țărilor și entităților din afara UE în contextul mecanismului de cooperare instituit prin Regulamentul privind examinarea investițiilor străine directe.

5. Consolidarea capacităților

Pentru a-și promova interesele în materie de securitate maritimă, UE ar trebui să accelereze dezvoltarea atât a capacităților civile, cât și a celor militare, implicând, după caz, industria. Cercetarea și dezvoltarea (C&D) privind aspectele civile ale securității maritime europene sunt incluse în clusterul „Securitate civilă pentru societate” din cadrul programului Orizont Europa al UE. Cercetarea și dezvoltarea actuale și viitoare vor sprijini dezvoltarea capacităților la nivelul UE, inclusiv protecția infrastructurii maritime critice, gestionarea amenințărilor subacvatice, pregătirea și răspunsul la dezastru antropice și naturale, securitatea transportului maritim de pasageri și gestionarea UXO, implicând, după caz, industria.

⁵¹ JOIN(2021) 27 final.

În domeniul apărării, statele membre ar trebui să dezvolte un spectru complet de capacități maritime, utilizând pe deplin posibilitățile de cooperare în cadrul inițiativelor conexe ale UE⁵². În special, acestea ar trebui să se concentreze pe consolidarea capacităților pentru a asigura superioritatea la suprafață a UE, pentru a proiecta puterea maritimă, pentru a permite controlul subacvatic și pentru a contribui la apărarea aeriană.

Viitoarea revizuire a Planului de dezvoltare a capacităților⁵³ se va baza, de asemenea, pe lecțiile învățate din agresiunea militară a Rusiei împotriva Ucrainei. De exemplu, AEA va explora tehnologiile esențiale necesare pentru gestionarea roiurilor de drone fără pilot maritime și pentru protejarea infrastructurii critice de pe fundul mării.

Astfel cum s-a solicitat în Busola strategică și în conformitate cu procesul anual coordonat de revizuire privind apărarea (CARD)⁵⁴, proiectele naționale și multinaționale ar trebui să vizeze atât depășirea fragmentării activelor critice, cum ar fi navele de dimensiunea unei corvete și sistemele de la bord, cât și îmbunătățirea eficacității operaționale a platformelor individuale. Mai multe oportunități de cooperare identificate în ciclul CARD 2020 au condus la proiecte de cooperare structurată permanentă (PESCO) în domeniul sistemelor maritime fără pilot, de exemplu vehiculul de suprafață semiautonom de dimensiune medie. Fondul european de apărare⁵⁵ va evalua proiectele de cercetare și dezvoltare, de exemplu în ceea ce privește cunoașterea situației maritime, capacitățile de supraveghere maritimă, protecția infrastructurii maritime critice și capacitățile subacvatice.

Principalele acțiuni ale UE de consolidare a capacităților vor fi:

- elaborarea unor cerințe și concepte comune pentru tehnologiile din domeniul apărării, inclusiv pentru cunoașterea situației maritime, atât la suprafață, cât și la nivel subacvatic;
- construirea de sisteme interoperabile fără pilot pentru a monitoriza infrastructura maritimă critică, pentru a combate roiurile de drone ostile etc.;
- sporirea capacităților moderne de contracarare a minelor, de exemplu prin dezvoltarea unui concept de operații al UE;
- sprijinirea dezvoltării unor capacități comune consolidate de aeronave de patrulare maritimă;
- elaborarea de exerciții comune de testare și experimentare pentru a dezvolta capacități maritime viitoare de ultimă generație.

6. Educație și formare

Un nivel ridicat de educație, competențe și formare specializate este indispensabil astfel încât UE să fie echipată pentru a face față provocărilor actuale și viitoare în materie de securitate maritimă. Pentru combaterea noilor amenințări hibride și cibernetice este nevoie de operatori

⁵² Planul de dezvoltare a capacităților, oportunitățile de colaborare identificate în cadrul procesului anual coordonat de revizuire privind apărarea, cooperarea structurată permanentă, Fondul european de apărare.

⁵³ Comitetul director al AEA din iunie 2022 a lansat în mod oficial revizuirea planului de dezvoltare a capacităților.

⁵⁴ Domeniul prioritar „Navele europene de suprafață din categoria patrulare”.

⁵⁵ Scopul FEA este de a consolida competitivitatea și capacitatea de inovare a industriei de apărare din UE. Prin urmare, acesta contribuie la dezvoltarea capacităților militare ale statelor membre.

care să dețină seturi de competențe digitale solide, precum și de programe specifice de recalificare și perfecționare profesională. Soluțiile sub formă de schimburi între programele de instruire militară, programele comune de formare între forțele navale ale statelor membre ale UE și între diferite instituții vor stimula interoperabilitatea și vor ajuta UE să răspundă noilor amenințări într-un mod mai eficace, mai coordonat și mai favorabil incluziunii.

Ca parte a *Manualului practic privind cooperarea la nivel european cu privire la funcțiile de pază de coastă*, a fost creat un catalog de formare, care acoperă toate cursurile organizate de agențiile UE în toate domeniile maritime. Manualul va fi actualizat permanent, în funcție de necesități și de evoluții. Proiectul de succes al Rețelei Academice Europene de Formare a Funcțiilor de Pază de Coastă (ECGFA NET) și cursul de formare armonizat privind funcția de pază de coastă ar trebui să continue, în special programul de schimb, care implică țări învecinate și cooperarea regională, prin intermediul unui proiect specific pus în aplicare de EFCA în strânsă cooperare cu EMSA și Frontex. EMSA elaborează, de asemenea, un curs privind securitatea cibernetică maritimă. Centrul de excelență hibrid din Helsinki (Hybrid CoE) organizează cursuri și conferințe privind amenințările hibride care afectează domeniul maritim. Ar trebui sprijinite egalitatea de gen și capacitatea femeilor în sectorul securității maritime din UE, promovând accesul femeilor la educație și formare tehnică la nivel înalt.

Colegiul European de Securitate și Apărare (CESA)⁵⁶ oferă formare și educație la nivelul UE atât pentru personalul civil, cât și pentru cel militar, pentru a promova o înțelegere comună a provocărilor în materie de securitate maritimă și pentru a sensibiliza publicul cu privire la rolul tot mai important al UE în acest domeniu. Cu sprijinul CESA, șase academii navale europene lucrează în prezent la conținutul unui semestru naval internațional comun.

Principalele acțiuni ale UE în domeniul educației și formării⁵⁷ vor fi:

- îmbunătățirea competențelor în materie de securitate cibernetică, hibridă și spațială prin sprijinirea cursurilor de formare noi și existente oferite de diferite instituții academice și organisme competente naționale sau ale UE, atât în domeniul civil, cât și în cel militar;
- desfășurarea de programe de formare specifice deschise partenerilor din afara UE pentru a aborda amenințările existente și emergente la adresa securității maritime;
- elaborarea unui „semestru naval internațional” în cadrul Inițiativei europene de schimb de tineri ofițeri militari (EMILYO)⁵⁸;
- desfășurarea de exerciții civil-militare pe baza unor scenarii care implică o jurisdicție comună sau utilizarea în comun a capabilităților.

V. MIJLOACE ȘI INSTRUMENTE DE SPRIJINIRE A ACȚIUNII UE ÎN DOMENIUL SECURITĂȚII MARITIME

⁵⁶ În contextul politicii externe și de securitate comune (PESC), CESA oferă formare și educație la nivelul UE în domeniul politicii de securitate și apărare comune (PSAC) a Uniunii. Acesta urmărește să dezvolte și să promoveze o înțelegere comună a PSAC în rândul personalului civil și militar și să identifice și să disemineze, prin activitățile sale de formare, bunele practici în legătură cu diverse aspecte ale PSAC. Procedând astfel, CESA completează eforturile naționale în domeniul formării și educației.

⁵⁷ Inclusiv ca parte a Anului competențelor.

⁵⁸ <http://www.emilyo.eu/>; EMILYO nu are legătură cu programul Erasmus+.

Strategia actualizată ar trebui pusă în aplicare în spiritul abordării integrate, pentru a maximiza sinergiile și a introduce mijloace și instrumente complementare ale UE. Aceasta ar trebui să includă:

- proiectele de cercetare și dezvoltare în domeniul apărării din cadrul Fondului european de apărare pentru a consolida capacitățile forțelor armate ale statelor membre ale UE;
- Instrumentul european pentru pace ca mecanism de finanțare extrabugetar pentru acțiunea UE în cadrul politicii externe și de securitate comune cu implicații militare și de apărare;
- cercetarea și inovarea UE în domeniul capacităților civile în materie de securitate maritimă, în special în cadrul clusterului 3 „Securitate civilă pentru societate” al programului Orizont Europa al UE.
- oportunitățile oferite de Fondul pentru securitate internă și de Instrumentul pentru managementul frontierelor și vize pentru a consolida capacitățile autorităților de pază de coastă din statele membre care îndeplinesc sarcini de asigurare a respectării legii și de control la frontiere pe mare;
- mecanismul de protecție civilă al Uniunii, în special prin valorificarea capacităților analitice și de răspuns, precum și prin punerea în aplicare a recomandării Comisiei privind obiectivele în materie de reziliență la dezastre;
- programul Instrumentului de vecinătate, cooperare pentru dezvoltare și cooperare internațională care sprijină parteneriatele internaționale în vederea consolidării securității maritime, în special cunoașterea situației maritime;
- instrumentul de asistență pentru preaderare (2021-2027), IPA III, având în vedere domeniul său de aplicare și axarea pe țările candidate;
- bugetul politicii externe și de securitate comune pentru finanțarea misiunilor PSAC civile;
- Fondul european pentru afaceri maritime, pescuit și acvacultură (FEAMPA) pentru finanțarea supravegherii maritime și a cooperării privind funcția de pază de coastă;
- programele Fondului european de dezvoltare regională (FEDR) și Interreg care sprijină investițiile în regiunile și teritoriile costiere și ultraperiferice și în țările care au frontiere maritime comune cu UE;
- fondurile pentru securitate internă care finanțează Centrul de Analiză și Operațiuni Maritime – Stupefiant (MAOC-N) și capacitățile sale specifice de schimb de informații pentru combaterea traficului de droguri pe mare.

VI. ETAPELE URMĂTOARE

Comisia și Înalțul Reprezentant vor colabora cu Consiliul pentru a pune în aplicare prezenta strategie actualizată în domeniile de acțiune identificate mai sus și detaliate în planul de acțiune, pe baza realizărilor SUESM începând din 2014, utilizând instrumentele și politicile existente și urmând orientările generale ale Busolei strategice.

Comisia și Înalțul Reprezentant invită statele membre să aprobe strategia și planul de acțiune. La trei ani de la aprobarea strategiei de către Consiliu, Comisia și Înalțul Reprezentant vor prezenta Consiliului un raport intermediar comun, cu contribuții din partea statelor membre.